บทที่ 1

บทนำ

1. ความสำคัญและที่มาของหัวข้อการวิจัย

เนื่องจากปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศได้มีเปลี่ยนแปลงและพัฒนาอย่างรวดเร็วตลอดเวลาอย่างไม่หยุดยั้ง ประกอบกับ นโยบายของรัฐบาลในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 เน้นให้มีการเพิ่มรูปแบบการศึกษา ให้มีทางเลือกที่หลากหลาย โดยให้เน้นการนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยขยายบริการ เพื่อให้ผู้เรียนเข้าถึงการบริการการศึกษามากที่สุด (นิรชรา ทองธรรมชาติ และคณะ : 2544 : 24) ทำให้รูปแบบของการเรียนการสอน สื่อการสอน กระบวนการเรียนรู้ของนักศึกษา และแม้แต่กระบวนการจัดการในการศึกษาตั้งแต่การลงทะเบียนเรียน การชำระค่าลงทะเบียน การค้นคว้าข้อมูลเพื่อการเรียนการสอน การติดต่อสื่อสารกับอาจารย์หรือหน่วยงานที่นักศึกษาต้องติดต่อ ซึ่งทุกกระบวนการนั้นเดิมต้องติดต่อโดยเห็นหน้าเห็นตากัน (face to face) ก็เปลี่ยนรูปแบบเป็นติดต่อผ่านระบบคอมพิวเตอร์ หรือเครือข่ายอินเตอร์เน็ต ซึ่งเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ทั้งนักศึกษาและผู้ปฏิบัติงาน ดังนั้น ทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะเอื้อต่อการเรียน การค้นคว้า ตลอดจนการดำเนินชีวิตประจำวันของนักศึกษา

ศูนย์คอมพิวเตอร์ในฐานะที่เป็นศูนย์กลางในการให้บริการคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ประมวลผลด้านการเรียนการสอน และรับหน้าที่ในการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อใช้งานในมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะระบบสารสนเทศของนักศึกษา ซึ่งโครงการหลัก ๆ ที่พัฒนาเพื่อให้นักศึกษาใช้งานในปัจจุบัน มี 3 โครงการหลัก ๆ คือ

1.1 โครงการ Virtual Classroom ห้องเรียนเสมือนจริงหรือการเรียนการสอนผ่านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ โดยอาจารย์ของมหาวิทยาลัย สามารถสร้าง Web สำหรับรายวิชาของตนเองได้ เป็นการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่ไม่จำกัดด้วยเวลาและสถานที่ ซึ่งเป็นการสนับสนุนด้านการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นและเป็นการเพิ่มช่องทางในการสื่อสารกับนักศึกษา ที่เรียนในรายวิชานั้นๆ

1.2 ระบบการลงทะเบียนผ่าน Web ในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2544 มหาวิทยาลัยได้เริ่มให้มีการนำระบบการลงทะเบียนผ่าน Web มาใช้ เพื่อให้นักศึกษาสามารถทราบผลการเรียนได้รวดเร็วขึ้นและสามารถลงทะเบียนได้โดยไม่ต้องเข้ามาลงทะเบียนที่มหาวิทยาลัย สามารถลงทะเบียนได้จากทุกที่ที่สามารถใช้เครือข่ายอินเตอร์เน็ตได้โดยระบบประกอบด้วย

- การลงทะเบียนเรียนของนักศึกษา
- การลงทะเบียนเรียนสาย การเพิ่ม-ถอนวิชาเรียน
- การตรวจสอบผลการลงทะเบียนเรียน
- การตรวจสอบผลการเรียน

1.3 ระบบห้องสมุดอัตโนมัติ เป็นระบบที่พัฒนาขึ้นเพื่อช่วยอำนวยความสะดวกในการใช้บริการห้องสมุด สามารถสืบค้นข้อมูลเพื่อใช้ในการเรียน ข้อมูลหนังสือ วารสาร ฐานข้อมูลการวิจัย ฯลฯ ซึ่งระบบที่พัฒนาขึ้นนั้นอำนวยความสะดวกในการทำงานของเจ้าหน้าที่ และอำนวยความสะดวกแก่นักศึกษาในการจัดการและเรียกใช้งานข้อมูล

ทุกระบบที่พัฒนาขึ้นจะส่งผลต่อนักศึกษาที่จะใช้งานระบบอย่างมากเนื่องจากนักศึกษาจะต้องมีทักษะทางคอมพิวเตอร์ในการใช้งานระบบดังกล่าว อย่างไรก็ตามศูนย์คอมพิวเตอร์ ได้ดำเนินโครงการ "Computer Literacy" เพื่อถ่ายทอดความรู้และสร้างทักษะด้านคอมพิวเตอร์ให้นักศึกษาเป็นการสนันสนุนภารกิจด้านการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัย ซึ่งได้เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปี 2541 โดยจัดเป็น 2 รูปแบบ ดังนี้

รูปแบบที่ 1 ใช้วิธีการจัดอบรมนอกเวลาราชการตั้งแต่เวลา 17.30-19.30 น และวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ ตั้งแต่เวลา 09.00-16.00 น โดยจัดหลักสูตรพื้นฐานและหลักสูตรขั้นสูง เมื่อนักศึกษาเรียนครบหลักสูตร นอกจากจะได้รับความรู้และทักษะในการใช้งานคอมพิวเตอร์แล้ว นักศึกษายังได้รับวุฒิบัตรซึ่งอาจนำไปประกอบในการสมัครงานได้ด้วย

รูปแบบที่ 2 จัดที่ปรึกษา (Consultant) ให้นักศึกษาที่มาใช้คอมพิวเตอร์ที่ห้องปฏิบัติการของศูนย์คอมพิวเตอร์ สามารถสอบถามปัญหากับที่ปรึกษา (Consultant) และจะนำคำถามที่เห็นว่าเป็นประโยชน์และถามบ่อยครั้งขึ้น Web เพื่อให้ทุกคนสามารถอ่านได้.

ทั้งนี้ แม้ว่าการให้ความรู้ดังกล่าวจะเป็นการสนับสนุนให้นักศึกษามีทักษะในการใช้งานและช่วยแก้ปัญหาในการเข้าใช้งานระบบสารสนเทศได้ในเบื้องต้น แต่ระบบดังกล่าวยังไม่ได้ครอบคลุมถึงการใช้บริการระบบคอมพิวเตอร์ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ซึ่งอาจมีพื้นฐานทักษะการใช้คอมพิวเตอร์ที่แตกต่างกัน เนื่องจากยังเป็นนักศึกษาใหม่ซึ่งมาจากสถานศึกษาหลาย ๆ แหล่ง ดังนั้นเพื่อให้ทราบถึงความพร้อมในการใช้งานระบบคอมพิวเตอร์ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และเพื่อศูนย์คอมพิวเตอร์จะได้จัดกระบวนการสนับสนุนในการเรียนรู้ให้เหมาะสม คณะผู้วิจัยจึงเห็นว่ามีความจำเป็นที่จะต้องทำการศึกษาความพร้อมของนักศึกษา โดยเฉพาะนักศึกษาชั้นปีที่ 1 เพื่อทราบสภาพพฤติกรรมพื้นฐานในการใช้คอมพิวเตอร์ และศึกษาความพร้อมของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ที่ผ่านเข้ามาใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยได้ 1 ปีแล้วและเคยใช้งานระบบคอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนการสอนมาก่อนจะได้ทราบสภาพและพฤติกรรมพื้นฐานในการใช้คอมพิวเตอร์ รวมทั้งจะได้ทราบสภาพความพร้อมและปัญหาในการใช้ระบบคอมพิวเตอร์ของนักศึกษา ซึ่งจะสามารถนำข้อมูลมาจัดการฝึกอบรมหรือหามาตรการเสริม เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักศึกษาในการใช้งานระบบคอมพิวเตอร์ต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาความพร้อมของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 ในการใช้งานระบบคอมพิวเตอร์

2.2 เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคในการใช้งานระบบคอมพิวเตอร์ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

2.3 เพื่อหามาตรการและวิธีการหรือกระบวนการสนับสนุนการเรียนรู้ที่เหมาะสมในการใช้งานระบบคอมพิวเตอร์ให้กับนักศึกษาที่เข้าใหม่ในปีถัดไป

3. ขอบเขตของการวิจัย

ทำการศึกษานักศึกษา 2 กลุ่ม คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 เพื่อศึกษาความพร้อมในการใช้งานและทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์ และนักศึกษาชั้นปีที่ 2 เพื่อศึกษาความพร้อม ทักษะในการใช้งานคอมพิวเตอร์ และปัญหาอุปสรรคในการใช้งานจริงของการใช้ระบบคอมพิวเตอร์ที่ผ่านมา

4. สมมติฐานในการวิจัย

4.1 นักศึกษาที่มีปัจจัยทางสังคมอันได้แก่ ภูมิลำเนา ที่ตั้งโรงเรียน คณะที่เรียน แตกต่างกันมีความพร้อมในการใช้คอมพิวเตอร์ต่างกัน

4.2 นักศึกษาที่มีปัจจัยพื้นฐานด้านการเรียนรู้ อันได้แก่ ผลการเรียนในระดับมัธยม ความรู้พื้นฐานด้านคอมพิวเตอร์ การเลือกเรียนคอมพิวเตอร์ในระดับมัธยม และความรู้พื้นฐานด้านการอ่านภาษาอังกฤษ ที่แตกต่างกันมีความพร้อมในการใช้คอมพิวเตอร์ต่างกัน

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

ความพร้อม หมายถึง สภาวะด้านต่าง ๆ ที่จะทำให้สามารถใช้งานระบบคอมพิวเตอร์เพื่อประโยชน์ในการเรียน และการดำเนินชีวิตในมหาวิทยาลัย อันประกอบด้วย ความรู้พื้นฐานด้านคอมพิวเตอร์ ความสามารถในการฝึกทักษะประยุกต์ใช้งานด้วยตนเอง

นักศึกษาชั้นปีที่ 1 หมายถึง นักศึกษาที่เข้าเรียนในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์เป็นปีแรกในปีการศึกษา 2547

นักศึกษาชั้นปีที่ 2 หมายถึง นักศึกษาที่เข้าเรียนในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ตั้งแต่ปี 2546

ปัจจัยพื้นฐานด้านสังคม หมายถึง ภูมิลำเนา ที่ตั้งโรงเรียน คณะที่เรียน

การใช้งานระบบคอมพิวเตอร์ของนักศึกษา หมายถึง การใช้งานระบบคอมพิวเตอร์และเครือข่าย ที่มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จัดทำเพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักศึกษา รวมทั้งแหล่งค้นคว้าข้อมูลซึ่งประกอบด้วย ระบบลงทะเบียนผ่านweb ระบบห้องสมุดอัตโนมัติ ระบบห้องเรียนเสมือนจริง การค้นหาข้อมูลผ่านอินเตอร์เน็ต

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 ทราบถึงความพร้อมในการใช้งานระบบคอมพิวเตอร์ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2

6.2 ทราบปัญหาอุปสรรคในการใช้งานระบบคอมพิวเตอร์ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2

6.3 นำผลการศึกษามาเป็นแนวทางในการปรับปรุงการให้บริการให้สอดคล้องและเหมาะสม

6.4 เพื่อเป็นแนวทางในการกระบวนการสนับสนุนการเรียนรู้ที่เหมาะสมให้แก่นักศึกษา